

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน
ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

THE PARTICIPATION OF PEOPLE IN VILLAGE FOREST PRESERVATION BAN
THAPHRU -AWTHALEN, KHOATHONG SUB - DISTRICT, MUEANG DISTRICT,
KRABI PROVINCE

สมเกียรติ เกิดแก้ว

220 หมู่ 4 ตำบลลำทับ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางแก้ไขการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 306 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบบปลายปิดและแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า Z - test ค่า F - test และเปรียบเทียบรายคู่แบบ LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัยพบว่า

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ปัญหา คือการเผยแพร่ข่าวสารความรู้ และการประชาสัมพันธ์ประโยชน์ของป่ามีน้อย มีส่วนร่วมป้องกันการบุกรุกป่าชุมชนจากกลุ่มคนภายนอกชุมชนน้อย ได้เสนอแนวทางแก้ไข เรื่องส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ข่าวสารแก่ประชาชนมากขึ้น ส่งเสริมประชาชนให้มีส่วนร่วมในการป้องกันการบุกรุกป่าชุมชนจากกลุ่มคนภายนอก ส่งเสริมให้มีการดูแลรักษาป่าที่ร่วมกันปลูกขึ้นแล้วให้เจริญเติบโต

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, อนุรักษ์, ป่าชุมชน

Abstract

The objective of this thematic paper were as follows:- 1) to study the participation of people in village forest preservation Ban Thaphru - Awthalen, Khoathong sub - district, Mueang district, Krabi province. 2) to compare the participation of people in village forest preservation Ban Thaphru - Awthalen, Khoathong sub - district, Mueang district, Krabi province. in the different of sex, age, educational level and monthly salary. 3) to study the recommendation about the problem and the way to solve the participation of people in village forest preservation Ban Thaphru - Awthalen, Khoathong sub - district, Mueang district, Krabi province. The size of population by table Krejcie and Morgan the sample are 306 people. The instrument to collect the data are close and open questionnaires, we use the statistic program to analyze the frequency, percentage, average, diversion, the value of Z-test, F-test and LSD (Least Significant Difference)

The results found that:-

The participation of people in village forest preservation Ban Thaphru - Awthalen, Khoathong sub - district, Mueang district, Krabi province in the different of sex, age, educational level and occupation and the monthly salary found that it is in the high level. The result of comparison The participation of people in

village forest preservation Ban Thaphru - Awthalen, Khoathong sub - district, Mueang district, Krabi province in the different of sex, age, educational level and occupation.; the significance is 0.001

The recommendation about problem and the way to solve The participation of people in village forest preservation Ban Thaphru - Awthalen, Khoathong sub - district, Mueang district, Krabi province. The problem is The less of information and the less of public relation. The less of protection for the forest damage from the people outside community. The way to solve the problem is the participation of outside community to protect the forest damage and cut the tree in the Forest Preservation. The people in the village should participate to plant the tree and watering also maintain the forest for the next generation.

Keywords: Participation, Preservation, Village Forest

บทนำ

ป่าไม้ นับเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของราษฎรชาวไทย และมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ นอกจากจะใช้ในการพัฒนาประเทศทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมแล้ว ทรัพยากรป่าไม้ยังมีคุณค่าต่อสภาพแวดล้อม คุณภาพชีวิตมนุษย์มนุษย์ และเป็นแหล่งปัจจัยสี่ที่มีความจำเป็นต่อชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎร โดยเฉพาะอย่างยิ่งของชุมชนชนบท (นิภาพร จนถิระพงษ์, 2543) ปัจจุบันทรัพยากรป่าไม้ลดลงอย่างมาก การลดลงและการเสื่อมโทรมของทรัพยากรป่าไม้ทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความสมดุลของระบบนิเวศ โดยส่งผลให้ศักยภาพของป่าไม้ในการทำหน้าที่ป้องกันและรักษาสมดุลของธรรมชาติ ทั้งในด้านการรักษา สภาพภูมิอากาศ รักษาคุณภาพดิน เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร บรรเทาอุทกภัย ลดการรุนแรงของลมพายุ เป็นแหล่งพันธุกรรมของพืชและสัตว์ เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิต รวมทั้งทรัพยากรชีวภาพอีกมากมาย ลดน้อยลงจนไม่สามารถทำหน้าที่ของป่าไม้ในการเอื้อประโยชน์ต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์ (เสนห์ จามริกและยศ สันตสมบัติ, 2536) ซึ่งปัญหาการลดลงของทรัพยากรป่าไม้(นอกเหนือจากสัมปทานการทำไม้) เป็นผลเสียเนื่องมาจากความผิดพลาดของการกำหนดนโยบายการพัฒนาประเทศที่เน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ด้วยการเพิ่ม

ผลผลิตทางการเกษตร ประมง เพื่อการส่งออกโดยการขยายพื้นที่การเพาะปลูก ประมงเป็นหลัก ส่งผลให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่า (วิฑูรย์ ปัญญากุล , 2536)

ที่ผ่านมาการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงทรัพยากรป่าไม้ ขึ้นอยู่กับอำนาจหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กำหนด แต่เนื่องจากการดำเนินการของภาครัฐที่ถูกลำดุดามขึ้นจากส่วนกลางไม่สอดคล้องกับประโยชน์ของท้องถิ่น และการแสวงหาผลประโยชน์ของนายทุนทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับประชาชน ชุมชนกับชุมชน และชุมชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการแย่งสิทธิการเป็นเจ้าของและเป็นผู้จัดการทรัพยากร (กรมป่าไม้, 2541) ทางออกในการแก้ปัญหาการทำลายป่าไม้จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากกลุ่มคนทุกฝ่ายรวมทั้งองค์กรท้องถิ่นและชุมชน โดยให้ชุมชนได้รับการแบ่งปันผลประโยชน์จากการจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่นของเขาเอง ดังนั้นทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมือในการจัดการและการอนุรักษ์ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น แต่หากขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน การดำเนินงานก็อาจเกิดความขัดแย้งกันระหว่างกลุ่มคนหรือหน่วยงานทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้สำเร็จลงได้ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรป่าไม้ที่เหลืออยู่ให้เสื่อมโทรมไปด้วยจนไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อีก

ด้วยปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีส่วนร่วมอยู่ในกลุ่มอนุรักษ์ป่าชุมชน บ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ จึงอยากทราบว่าถ้ามีการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าไม้ (ป่าชายเลน) โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและการอนุรักษ์โดยตรง จะเป็นแนวทางที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการอนุรักษ์ป่าไม้ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้จะได้กลับมาสู่ชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลนอีกครั้ง และเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายส่งเสริมให้ชุมชนอื่นได้ดำเนินการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ของประชาชน ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางแก้ไขการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง คือประชาชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 306 คน และใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างโดยทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบสอบถาม แบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ จำนวน 21 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางแก้ไขการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Opened form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า Z - test ค่า F - test และทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของ LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่” นั้น พอสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด จำนวน 306 คน จำแนกตามตัวแปร ดังต่อไปนี้

1.1 จำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวนทั้งสิ้น 196 คน คิดเป็นร้อยละ 64.05 เพศหญิง มีจำนวนทั้งสิ้น 110 คน คิดเป็นร้อยละ 35.95

1.2 จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุ 31-60 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 140 คน คิดเป็นร้อยละ 45.75 มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 110 คน คิดเป็นร้อยละ 35.95 มี 61 ปี ขึ้นไป มีจำนวนทั้งสิ้น 56 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30

1.3 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีการศึกษามัธยมศึกษา/ปวช. มีจำนวนทั้งสิ้น 134 คน คิดเป็นร้อยละ 43.79 ประถมศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 122 คน คิดเป็นร้อยละ 39.87 อนุปริญญา/ปวส. มีจำนวนทั้งสิ้น 28 คน คิดเป็นร้อยละ 9.15 ปริญญาตรี/สูงกว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 22 คน คิดเป็นร้อยละ 7.19

1.4 จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท มีจำนวนทั้งสิ้น 146 คน คิดเป็นร้อยละ 47.71, ต่ำกว่า 5,000 บาท มีจำนวนทั้งสิ้น 88 คน คิดเป็นร้อยละ 28.76, 10,001 - 15,000 บาท มีจำนวนทั้งสิ้น 38 คน คิดเป็นร้อยละ 12.42, 15,001 บาทขึ้นไป มีจำนวนทั้งสิ้น 34 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11

2. ผลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ มีดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ โดยรวมพบว่า ประชาชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนโดยรวม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการดำเนินงาน และด้านการรับประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ จำแนกตามเพศพบว่า

ประชาชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนโดยรวม เพศชาย อยู่ในระดับมาก เพศหญิง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เพศชาย พบว่า ด้านการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการรับประโยชน์ และด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เพศหญิง พบว่า ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการดำเนินงาน และด้านการรับประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ จำแนกตามอายุพบว่า ประชาชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน โดยรวม อายุต่ำกว่า 30 ปี อยู่ในระดับมากที่สุด อายุ 31-60 ปี อยู่ในระดับมาก และอายุ 61 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อายุต่ำกว่า 30 ปี พบว่า ด้านการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการรับประโยชน์ และด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อายุ 31-60 ปี พบว่า ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการดำเนินงาน และด้านการรับประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อายุ 61 ปีขึ้นไป พบว่า ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการดำเนินงาน และด้านการรับประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3.3 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน โดยรวม ประถมศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด มัธยมศึกษา/ปวช. อยู่ในระดับมาก อนุปริญญา/ปวส. อยู่ในระดับปานกลาง และปริญญาตรี/สูงกว่า อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ประถมศึกษา พบว่า ด้านการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการรับประโยชน์ และด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มัธยมศึกษา/ปวช. พบว่า ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการดำเนินงาน และด้านการรับประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อนุปริญญา/ปวส. พบว่า ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการรับประโยชน์ และด้านการดำเนินงาน มี

ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ปริญาตรี/สูงกว่า พบว่า ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการดำเนินงาน และด้านการรับประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3.4 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน โดยรวม รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท อยู่ในระดับมากที่สุด 5,001 - 10,000 บาท อยู่ในระดับมาก 10,001 -15,000 บาท อยู่ในระดับปานกลาง และ 15,001 บาทขึ้นไป อยู่ในระดับน้อยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท พบว่า ด้านการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการรับประโยชน์ และด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 5,001 - 10,000 บาท พบว่า ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านการรับประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 10,001 - 15,000 บาท พบว่า ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการดำเนินงาน และด้านการรับประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 15,001 บาทขึ้นไป พบว่า ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการดำเนินงาน และด้านการรับประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

4. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน ดังนี้

4.1 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ตามเพศ พบว่า ประชาชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนตามเพศ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า ประชาชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน ทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

4.2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ตามอายุ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัด

กระบี่ โดยรวม ที่มีอายุต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับประโยชน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

4.3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน บ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ตามระดับการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ โดยรวม ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับประโยชน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

4.4 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน บ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ตามรายได้ต่อเดือน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ โดยรวม ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับประโยชน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

5. ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางแก้ไขการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ดังนี้

ประชาชนได้เสนอปัญหาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

1. **ด้านการตัดสินใจ** เรื่องการเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ และการประชาสัมพันธ์ประโยชน์ของป่ามีน้อย มีส่วนร่วมป้องกันการบุกรุกป่าชุมชนจากกลุ่มคนภายนอกชุมชนน้อย การดูแลรักษาบำรุงป่าที่ร่วมกันปลูกขึ้นแล้วมีน้อย

2 **ด้านการดำเนินงาน** เรื่องการเข้าร่วมติดตามและประเมินผลการป้องกันการลักลอบตัดไม้มีน้อย การติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการอนุรักษ์ป่าชุมชนมีน้อย

3. **ด้านการรับประโยชน์** เรื่องการได้รับความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของป่ามีน้อย การได้รับความรู้เกี่ยวกับโทษของการตัดไม้ทำลายป่ามีน้อย

ประชาชนได้เสนอแนวทางแก้ไขการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

1. **ด้านการดำเนินงาน** เรื่องควรส่งเสริมการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ เช่นการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ส่งเสริมให้มีการตรวจตราเฝ้าระวังคนจับสัตว์น้ำที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาการจับสัตว์น้ำที่สามารถรักษาทรัพยากรสัตว์น้ำได้

2. **ด้านการตัดสินใจ** เรื่องควรส่งเสริมให้ชาวประมงพื้นบ้านในชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ควรมีการเสนอให้ชุมชนร่วมฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำและแหล่งที่อยู่อาศัย ควรเสนอให้มีการใช้ลอบเป็นอวนตาห่าง เพื่อรักษาพันธุ์สัตว์น้ำ

3. **ด้านการรับประโยชน์** เรื่องส่งเสริมให้มีการจับสัตว์น้ำเพื่อเพิ่มรายได้ พร้อมรักษาทรัพยากรสัตว์น้ำด้วย ควรจัดกิจกรรมความร่วมมือเพื่อรักษาทรัพยากรสัตว์น้ำ ส่งเสริมให้ความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำแก่ชาวประมงพื้นบ้านในชุมชน

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่” ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่สำคัญที่พบจากการวิจัย มาอธิบายเชื่อมโยงกับทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน อภิปรายได้ ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุ 31-60 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท ประชาชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน ทั้ง 3 ด้าน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำประมง และอาศัยอยู่ในพื้นที่ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับป่าชุมชน (ป่าชายเลน) อันเป็นที่อาศัยของสัตว์น้ำน้อยใหญ่ ทั้งปลา ปู กุ้ง หอย ฯลฯ และได้ประโยชน์จากป่าทั้งรายได้ อาชีพ และได้สัมผัสกับความเสื่อมโทรมของป่าที่เกิดจากการลักลอบตัดไม้ของนายทุน ซึ่งทำให้เกิดสภาวะร่องน้ำแปรเปลี่ยน สัตว์น้ำน้อยลง เวลาคลื่นมาไม่มีสิ่งกีดขวาง ทำให้บ้านเรือน

เสียหาย ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของสนธิ อองคารา ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์น้ำ พื้นที่เขตห้ามสัตว์เขาน้ำพราย จังหวัดตรัง ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ (สนธิ อองคารา, 2548) ขัดแย้งกับงานวิจัยของสถาพร อิทธิพงษ์ ได้ศึกษา “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลในการอนุรักษ์ป่าชายเลนศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอท่าใหม่ และกิ่งอำเภอนาอาม จังหวัดจันทบุรี” พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบล ในการอนุรักษ์ป่าชายเลนอยู่ในระดับปานกลาง (สถาพร อิทธิพงษ์, 2546) ขัดแย้งกับงานวิจัยของสุวรรณี คงทอง ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนในท้องที่อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง (สุวรรณี คงทอง, 2546)

ด้านการตัดสินใจ พบว่า จำแนกตามเพศ เพศชาย อยู่ในระดับมาก จำแนกตามอายุ อายุต่ำกว่า 30 ปี อยู่ในระดับมากที่สุด จำแนกตามระดับการศึกษา ประถมศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด และจำแนกตามรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ประชาชนส่วนใหญ่ที่เป็นเพศชาย เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับป่ามากที่สุด รายได้ก็เกิดจากป่า เพราะส่วนใหญ่ทำประมงพื้นบ้าน และรู้ถึงความสำคัญของป่าชายเลนเป็นอย่างดี ส่วนเพศหญิงส่วนใหญ่จะเป็นผู้จำหน่ายมากกว่า เป็นผู้จัดการผลผลิตที่จับมาได้ และกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่ยังเป็นคนหนุ่ม มีกำลังทั้งความคิด แรงงาน ในการช่วยอนุรักษ์ป่าชุมชน และทำอาชีพประมงสืบต่อจากบิดา ส่วนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำมากที่สุด เป็นเพราะว่า ส่วนใหญ่ไม่มีเงินรายได้พอที่จะศึกษาต่อ หรือทำอาชีพประมงตั้งแต่เด็ก จนไม่คิดว่าจะศึกษาต่อทำไม กลุ่มนี้จึงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนมากที่สุด ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของระวี อินจินดา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนบ้านโป่งตำบลไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษาระบุว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านโป่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในด้านการตัดสินใจ และการดำเนินงาน พบว่าชาวบ้านโป่งมีระดับการมีส่วนร่วมน้อย สำหรับการได้รับประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง และการประเมินมีระดับการมีส่วนร่วมน้อย การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เมื่อพิจารณาข้อคำถามรายชื่อแล้ว ทำให้ทราบว่าประชาชนมีการตัดสินใจที่ดี ที่จะร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน

ชน เข้ามามีส่วนร่วมทั้งในเรื่องการเข้าฟังการบรรยาย การเสนอปัญหา การทำตามกฎเกณฑ์ระเบียบ พรบ. ป่าชุมชน สอดส่องดูแลไม่ให้คนมาลักลอบตัดไม้ และร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์ป่าชุมชน (ป่าชายเลน) ทำให้ป่าเพิ่มปริมาณมากขึ้นกว่าเดิม (ระวี อินจินดา, 2542)

ด้านการดำเนินงาน พบว่า จำแนกตามเพศ เพศชาย อยู่ในระดับมากที่สุด จำแนกตามอายุ อายุต่ำกว่า 30 ปี อยู่ในระดับมากที่สุด จำแนกตามระดับการศึกษา ประถมศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด และจำแนกตามรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ประชาชนเป็นเพศชาย เป็นผู้ทำการประมงเป็นอาชีพ มีความรู้ สัมผัสถึงผลกระทบเมื่อไม่มีป่า และรู้ว่าถ้าป่าถูกทำลายสัตว์น้ำก็ไม่มีให้พวกเขาจับไปขายเพื่อสร้างรายได้ กลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนมากที่สุดนั้น เนื่องด้วยเป็นคนหนุ่ม มีกำลังปัญญา ความคิด กำลังกายในการปฏิบัติการกิจ สามารถดำเนินการอนุรักษ์ป่าชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ในการปลูกป่า ดูแลป่าที่ร่วมกันปลูก มากกว่ากลุ่มที่มีอายุมาก ๆ ส่วนพวกที่มีการศึกษาสูง ๆ ก็มักจะไปทำงานที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของระวี อินจินดา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนบ้านโป่งตาบลไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่” (ระวี, อ้างแล้ว) ผลการศึกษาวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านโป่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในด้านการตัดสินใจ และการดำเนินงาน พบว่าชาวบ้านโป่งมีระดับการมีส่วนร่วมน้อย สำหรับการได้รับประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง และการประเมินมีระดับการมีส่วนร่วมน้อยและขัดแย้งกับงานวิจัยของมุกดา วงศ์สุริยะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่สีเขียว ในเขตเทศบาลตำบลเวียงฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารพื้นที่สีเขียว ด้านรับรู้ข่าวสารอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาด้านวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมการตัดสินใจด้านการเข้าร่วมในการดำเนินการ/ปฏิบัติงาน ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านงบประมาณ ด้านระยะเวลา และด้านติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับน้อย การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เมื่อพิจารณาข้อคำถามรายชื่อแล้ว ทำให้ทราบว่าประชาชนมีการดำเนินงานในการอนุรักษ์ป่าชุมชนด้วยความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ อย่างเต็มที่ เพราะว่าป่าชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ก่อเกิดรายได้ และร่วมป้องกันผู้ที่ลักลอบทำลายป่าชุมชนของตนเอง (มุกดา วงศ์สุริยะ, 2550)

ด้านการรับประโยชน์ จำแนกตามเพศ เพศชาย อยู่ในระดับมาก จำแนกตามอายุ อายุต่ำกว่า 30 ปี อยู่ในระดับมากที่สุด จำแนกตามระดับการศึกษา ประถมศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด และจำแนกตามรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศชายและทำอาชีพประมงชายฝั่ง จึงได้รับผลประโยชน์จากป่าชุมชนมากที่สุด ทั้งรายได้ที่เกิดจากการทำประมง การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ บ้านเรือนได้รับการป้องกัน และถ้าป่าชุมชนถูกทำลายก็จะได้รับผลกระทบมากที่สุดเหมือนกัน เพราะแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำถูกทำลาย และไม่มีสัตว์ให้จับ รายได้ก็ไม่มี คนมาท่องเที่ยวก็ไม่มี จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนจึงมีมาก แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ ระวี อินจินดา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนบ้านโป่งตำบลไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านโป่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในด้านการตัดสินใจ และการดำเนินงาน พบว่าชาวบ้านโป่งมีระดับการมีส่วนร่วมน้อย สำหรับการได้รับประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง และการประเมินมีระดับการมีส่วนร่วมน้อย ขัดแย้งกับงานวิจัยของระวี อินจินดา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนบ้านโป่งตำบลไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษาวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านโป่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในด้านการตัดสินใจ และการดำเนินงาน พบว่าชาวบ้านโป่งมีระดับการมีส่วนร่วมน้อย สำหรับการได้รับประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เมื่อพิจารณาข้อคำถามรายชื่อแล้ว ทำให้ทราบว่าประชาชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลนได้รับประโยชน์จากการอนุรักษ์ป่าชุมชนทั้งทางตรง คือ ทำให้รายได้ของตนเองเพิ่มขึ้น มีสัตว์น้ำให้ทำประมงมากขึ้น เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ประโยชน์ทางอ้อม คือ ป่าชายเลนอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การอาศัยของสัตว์น้ำ ปริมาณสัตว์น้ำเพิ่มมากขึ้น มีแนวป้องกันภัยที่เกิดจากลมพายุ คลื่น

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอมือง จังหวัดกระบี่ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน อภิปรายได้ ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ พบว่า ประชาชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่าประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ - อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ แตกต่างกัน สมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ว่าประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ -อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ แตกต่างกัน สมมติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ แตกต่างกัน และสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ตั้งไว้ว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ -อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ แตกต่างกัน ที่เป็นดังนี้เป็นเพราะว่า ประชาชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนไม่เท่ากัน เนื่องด้วยเหตุผลที่ว่าประชาชนที่เป็นเพศชาย เป็นคนหนุ่มมีอายุต่ำกว่า 30 ปี เป็นผู้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับคณะกรรมการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ในการร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมป้องกัน ร่วมเสนอปัญหา ร่วมบริจาคทรัพย์ เวลา ในการอนุรักษ์ป่าชุมชนมากกว่าผู้ที่มีอายุมาก และประชาชนส่วนใหญ่ก็มีรายได้ไม่มาก จึงไม่ได้รับการศึกษาที่สูง คนที่มีการศึกษาสูงมีน้อย ส่วนมากจะหันไปทำอาชีพอื่นมากกว่า เช่น ราชการ พนักงานบริษัท ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิวัฒน์ศิริ ศักดิ์วีโรจน์ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กรณีศึกษาแม่น้ำแม่กลอง จังหวัดราชบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ศึกษาเปรียบเทียบตัวแปรที่เป็นปัจจัยสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาอาชีพ ตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล และจำนวนประชากรในพื้นที่ แตกต่างกันมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (วิวัฒน์ศิริ ศักดิ์วีโรจน์, 2549) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สนิท องศารา ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์น้ำ พื้นที่เขตห้ามสัตว์เขาน้ำพราย จังหวัดตรัง ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการ

อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่าพบว่า เพศ การศึกษา อาชีพ และการได้พบข้อมูลข่าวสาร และความถี่ในการได้รับข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สรุป

ป่าไม้ นับเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของราษฎรชาวไทย และมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ นอกจากจะใช้ในการพัฒนาประเทศทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมแล้ว ทรัพยากรป่าไม้ยังมีคุณค่าต่อสภาพแวดล้อม คุณภาพชีวิตมนุษย์มนุษย์ และเป็นแหล่งปัจจัยสี่ที่มีความจำเป็นต่อชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎร โดยเฉพาะอย่างยิ่งของชุมชนชนบท ปัจจุบันทรัพยากรป่าไม้ลดลงอย่างมาก การลดลงและการเสื่อมโทรมของทรัพยากรป่าไม้ทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความสมดุลของระบบนิเวศ โดยส่งผลให้ศักยภาพของป่าไม้ในการทำหน้าที่ป้องกันและรักษาสมดุลของธรรมชาติ ทั้งในด้านการรักษาสภาพภูมิอากาศ รักษาคุณภาพดิน เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร บรรเทาอุทกภัย ลดการรุนแรงของลมพายุ เป็นแหล่งพันธุกรรมของพืชและสัตว์ เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิต รวมทั้งทรัพยากรชีวภาพอีกมากมาย ลดน้อยลงจนไม่สามารถทำหน้าที่ของป่าไม้ในการเอื้อประโยชน์ต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์

เท่าที่ผ่านมาการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทย ขึ้นอยู่กับอำนาจหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กำหนด แต่เนื่องจากการดำเนินการของภาครัฐที่ถูกกำหนดขึ้นจากส่วนกลางไม่สอดคล้องกับประโยชน์ของท้องถิ่น และการแสวงหาผลประโยชน์ของนายทุนทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับประชาชน ชุมชนกับชุมชน และชุมชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการแย่งสิทธิการเป็นเจ้าของและเป็นผู้จัดการทรัพยากร ทางออกในการแก้ปัญหาคือการทำลายป่าไม้จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากกลุ่มคนทุกฝ่ายรวมทั้งองค์กรท้องถิ่นและชุมชน โดยให้ชุมชนได้รับการแบ่งปันผลประโยชน์จากการจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่นของเขาเอง

ผู้วิจัยในฐานะมีส่วนร่วมอยู่ในกลุ่มอนุรักษ์ป่าชุมชน บ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ จึงได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนใน

การอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เพื่อต้องการทราบว่าถ้ามีการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าไม้ (ป่าชายเลน) โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและการอนุรักษ์โดยตรง จะเป็นแนวทางที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการอนุรักษ์ป่าไม้หรือไม่ ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำประมง และอาศัยอยู่ในพื้นที่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับป่าชุมชน (ป่าชายเลน) อันเป็นที่อาศัยของสัตว์น้ำน้อยใหญ่ ทั้งปลา ปู กุ้ง หอย ฯลฯ และได้ประโยชน์จากป่าทั้งรายได้ อาชีพ และได้สัมผัสกับความเสื่อมโทรมของป่าที่เกิดจากการลักลอบตัดไม้ของนายทุน

แต่ประชาชนก็มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ปัญหา คือการเผยแพร่ข่าวสารความรู้ และการประชาสัมพันธ์ประโยชน์ของป่าน้อย มีส่วนร่วมป้องกันการบุกรุกป่าชุมชนจากกลุ่มคนภายนอกชุมชนน้อย ได้เสนอแนวทางแก้ไข เรื่องส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ข่าวสารแก่ประชาชนมากขึ้น ส่งเสริมประชาชนให้มีส่วนร่วมในการป้องกันการบุกรุกป่าชุมชนจากกลุ่มคนภายนอก ส่งเสริมให้มีการดูแลรักษาบำรุงป่าที่ร่วมกันปลูกขึ้นแล้วให้เจริญเติบโต โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและการอนุรักษ์โดยตรง จะเป็นแนวทางที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการอนุรักษ์ป่าไม้ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้จะได้กลับมาสู่ชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลนอีกครั้ง และเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายส่งเสริมให้ชุมชนอื่นๆ ได้ดำเนินการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประเทศต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ด้านการตัดสินใจ เจ้าหน้าที่บ้านเมือง ประธานชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชนควรรักษาระดับมาตรฐานนี้ไว้และส่งเสริมให้ประชาชนคนรุ่นใหม่ มีส่วนร่วมดูแลรักษาบำรุงป่าชุมชนที่ร่วมกันปลูกขึ้นแล้วให้งอกงาม และอบรมให้มีความรู้เรื่องวิธีการดูแลรักษาป่าชุมชนให้ทั่วถึง

1.2 ด้านการดำเนินงาน เจ้าหน้าที่บ้านเมือง ประธานชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชน ควรรักษาระดับมาตรฐานนี้ไว้และส่งเสริมการติดตามและประเมินผล การวางแผน ป้องกันผู้ลักลอบตัดไม้ โดยจัดอบรมความรู้ เข้าค่าย จัดเวรยามรักษาป่าชุมชนป้องกันผู้ที่จะมาลักลอบตัดไม้

1.3 ด้านการรับประโยชน์ เจ้าหน้าที่บ้านเมือง ประธานชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชน ควรรักษาระดับมาตรฐานนี้ไว้และส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความภาคภูมิใจในการแนะนำสนับสนุนให้ชุมชนมีการอนุรักษ์ป่า โดยจัดประชุมสัมมนาสร้างแนวร่วม การอนุรักษ์ป่าชุมชน ทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ คนชรา ยกย่องผู้มีใจรักในการอนุรักษ์ป่าให้เป็นแบบอย่าง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการดูแลรักษาบำรุงป่าชุมชนที่ร่วมกันปลูกขึ้นแล้วในห้วงกมบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

2.2 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับการป้องกันการลักลอบตัดไม้ในเขตบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

2.3 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแนะนำสนับสนุนให้ชุมชนมีการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าพรุ-อ่าวท่าเลน ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

เอกสารอ้างอิง

กรมป่าไม้. (2541). *ป่าชุมชน : ส่วนป่าชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานส่งเสริมการปลูกป่า กรมป่าไม้.

นิภาพร จนดิระพงษ์. (2543). *ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์*. วิทยาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มุกดา วงศ์สุริยะ. (2550). *“ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่สีเขียว ในเขตเทศบาลตำบลเวียงฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่*. ศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

- ระวี อินจินดา. (2542). *การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนบ้านโป่งตำบลไผ่อำเภอสันทรายจังหวัดเชียงใหม่*. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิฑูรย์ ปัญญากุล. (2536). *วิพากษ์แผนแม่บทป่าไม้ : ความล้มเหลวในการอนุรักษ์ป่าของรัฐ*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- วิวัฒน์ศิริ ศักดิ์วิโรจน์. (2549). *การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกรณีศึกษาแม่น้ำแม่กลอง จังหวัดราชบุรี*. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สถาพร อธิพิงษ์. (2546). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลในการอนุรักษ์ป่าชายเลนศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอนาทมและกิ่งอำเภอนาอาม จังหวัดจันทบุรี*. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สนิท อองศารา. (2548). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์เขาน้ำพราย จังหวัดตรัง*. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุวรรณี คงทอง. (2546). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนในท้องที่อำเภอลี้เกา จังหวัดตรัง*. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เสน่ห์ จามริก. (2536). *ป่าชุมชนในประเทศไทย : แนวทางการพัฒนา เล่ม 1 ป่าฝนเขตร้อนกับภาพรวมของป่าชุมชนในประเทศไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.